

Preferencje partyjne Polaków w marcu 2003 r.

Warszawa, marzec 2003 roku

- W drugi weekend marca – miesiąc po rozpoczęciu przesłuchań przez sejmową komisję śledczą, a tydzień po rozpadzie koalicji SLD-UP z PSL – przeprowadziliśmy badanie, z którego wynikało, że frekwencja w wyborach parlamentarnych – gdyby miało do nich dojść w pierwszej połowie marca – byłaby bardzo niska. Wśród ogółu pełnoletnich Polaków pytanych o gotowość wzięcia udziału w wyborach parlamentarnych, „zdecydowanie tak” odpowiedziało 36% osób, „raczej tak” – 29%, „raczej nie” – 11%, a „zdecydowanie nie” – 18%. Wahało się 6% respondentów. Na podstawie tych deklaracji oraz dotychczasowych doświadczeń możemy stwierdzić, że do urn poszłoby około jednej trzeciej osób, przy czym frekwencja raczej nie przekroczyłaby dwóch piątych uprawnionych.
- Wśród osób mających sprecyzowane preferencje wyborcze, które zadeklarowały gotowość uczestniczenia w wyborach 29% głosów uzyskało SLD, 15% - PiS, 14% - Samoobrona, 10% - LPR, 9% - PO, a 8% - PSL.
- Najbliżej osiągnięcia pięcioprocentowego progu były w tym badaniu – uzyskujące po 4% wskazań – UW i UP. Spośród pozostałych ugrupowań poparcie 2% badanych otrzymała KPEiR; po jednej na sto osób deklarowało zamiar głosowania na UPR, Alternatywę, ZChN i Razem Polsce. Jeszcze niższe poparcie w sondażu tym uzyskały PLD, PUG, KPN-OP, SD, RS, PPS, SKL-RNP i PWN. Na partie inne niż wymienione chciał głosować jeden na stu badanych.
- Mimo deklarowanej gotowości uczestniczenia w wyborach parlamentarnych 16% badanych nie było jeszcze przekonanych, kogo by poprzeć. *Osoby te nie wchodziły do podstawy procentowania przy przeliczaniu wyników poparcia dla partii politycznych.*

TNS OBOP

ul. Dereniowa 11, 02 776 Warszawa

Tel: (48 22) 648 2044 (-46), 644 9995 Fax: (48 22) 644 9947 e-mail: obop@obop.com.pl www.obop.com.pl

Cytowanie, publiczne odtwarzanie, kopiowanie oraz wykorzystywanie w innej formie danych, informacji i opracowań zawartych w tej publikacji jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Najnowszy pomiar preferencji partyjnych TNS OBOP, zrealizowany został w drugi weekend marca – równo miesiąc po rozpoczęciu przesłuchań w sejmowej komisji śledczej i tydzień po tym, jak rozpadła się koalicja SLD-UP z PSL¹.

Prezentowane w tym opracowaniu wyniki mówią o poziomie mobilizacji wśród wyborców oraz o ich preferencjach. Informacje o elektoratach rezerwowych oraz elektoratach negatywnych przedstawione zostaną wkrótce.

Gotowość głosowania

Gdyby wybory parlamentarne miały odbywać się w pierwszej połowie marca, to frekwencja byłaby bardzo niska – do urn poszłoby około jednej trzeciej uprawnionych; przy czym niewielkie jest prawdopodobieństwo, by frekwencja osiągnęła dwie piąte – wynika z naszych badań. Gdy zapytaliśmy Polaków w drugi weekend tego miesiąca czy wzięliby udział w wyborach do Sejmu, jeśli miałyby się one odbywać w najbliższą niedzielę, to swoją obecność przy urnach zdecydowanie potwierdziło 36% pytanym, a 29% osób odpowiedziało „raczej tak”. Udziału w głosowaniu od razu odmówiło trzech na dziesięciu badanych: 11% - raczej, a zdecydowanie – 18%.

GDYBY W NAJBLIŻSZĄ NIEDZIELĘ ODBYŁY SIĘ WYBORY DO SEJMU, TO CZY WZIĄŁBY(ĘŁABY) PAN(I) W NICH UDZIAŁ

(Dane w proc.)	Late poll	PKW	3-5. VIII.'02	24-26. VIII.'02	7-9 IX.'02	21-23 IX.'02	5-7 X.'02	12-14. X.'02	12-14. XI.'02	23-25. XI.'02	7-9. XII.'02	10-12. I.'03	8-10. II.'03	8-10. III.'03
Zdecydowanie tak	46,4	46,29	35	39	40	39	40	38	37	40	36	36	35	36
Raczej tak			25	25	23	27	28	28	22	26	24	27	25	29
Raczej nie			9	10	10	10	8	10	12	12	11	13	14	11
Zdecydowanie nie			25	19	21	19	18	18	25	20	23	19	20	18
Trudno powiedzieć			6	7	6	5	6	6	4	2	6	5	6	6

W mobilizacji wyborców – mimo zawirowań na politycznej scenie – niewiele się zmieniło – liczba osób zdecydowanie potwierdzających udział w ewentualnych wyborach nie przekracza dwóch piątych, ale nie spada też poniżej jednej trzeciej.

¹ Sondaż TNS OBOP zrealizowany w dniach 8-10 marca 2003 r. na reprezentatywnej, losowej 940-osobowej ogólnopolskiej próbie osób od 18 roku życia. Maksymalny błąd statystyczny dla takiej wielkości próby wynosi +/-3%, przy wiarygodności oszacowania równej 95%.

Preferencje partyjne

W marcu notowania partii politycznych pozostają na identycznym poziomie jak w lutym – obserwowane jednopunktowe różnice nie mają ze statystycznego punktu widzenia większego znaczenia.

Liderem rankingu pozostaje z 29% poparcia Sojusz Lewicy Demokratycznej. Z dwukrotnie niższym wynikiem lokują się za nim Prawo i Sprawiedliwość (15%) oraz Samoobrona (14%). Poza nimi do parlamentu weszłyby jeszcze trzy ugrupowania: Liga Polskich Rodzin – z 10% głosów, Platforma Obywatelska – 9% i Polskie Stronnictwo Ludowe – z 8% poparcia.

KANDYDATÓW KTÓREJ PARTII LUB UGRUPOWANIA POPARŁ(A)BY PAN(I) W WYBORACH DO SEJMU

	Late poll	3.IX.'01 PKW	3-5. VIII.'02	24-26. VIII.'02	7-9. IX.'02	21-23. IX.'02	5-7 X.'02	12-14. X.'02	12-14. XI.'02	23-25. XI.'02	7-9. XII.'02	10-12. I.'03	8-9. II.'03	8-10. III.'03
Sojusz Lewicy Demokratycznej – SLD (L. Miller)	-	-	28	35	32	32	30	32	31	27	25	38	28	29
„Prawo i Sprawiedliwość” (L. Kaczyński)	8,94	9,50	16	10	13	11	14	12	13	14	15	9	15	15
Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej (A. Lepper)	10,28	10,20	13	12	11	16	14	13	12	15	14	10	13	14
Liga Polskich Rodzin (M. Kotlinowski)	7,51	7,87	11	9	13	8	8	8	7	12	13	7	9	10
Platforma Obywatelska Rzeczy- pospolitej Polskiej (M. Płażyński)	12,25	12,68	12	12	9	11	13	10	8	8	10	9	9	9
Polskie Stronnictwo Ludowe – PSL (J. Kalinowski)	9,35	8,98	8	9	8	10	10	11	16	10	10	12	8	8
Unia Wolności – UW (W. Frasyniuk)	3,19	3,10	3	3	4	4	4	3	2	2	3	3	5	4
Unia Pracy – UP (M. Pol)	-	-	2	1	2	2	1	1	2	3	3	4	4	4
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów (T. Mamiński)	-	-	1	1	0	1	0	1	2	3	3	2	3	2
Unia Polityki Realnej – UPR (S. Wojtera)	-	-	2	1	3	1	1	1	1	1	1	2	2	1
Alternatywa Partia Pracy (D. Podrzycki)	0,43	0,42	1	1	2	0	1	1	0	0	1	1	1	1
Zjednoczenie Chrześcijańsko- Narodowe – ZChN (J. Kropiwnicki)	-	-	1	1	1	1	0	1	2	1	1	1	1	1
Razem Polsce (A. Macierewicz)	-	-	-	-	-	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Partia Ludowo-Demokratyczna (R. Jagieliński)	-	-	0	1	1	0	1	1	1	1	0	1	0	0
Polska Unia Gospodarcza (W. Kornowski)	0,06	0,06	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Konfederacja Polskie Niepodległej – Obóz Patriotyczny (P. Sytek)	0,01	-	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Stronnictwo Demokratyczne – SD (A. Arendarski)	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ruch Społeczny (K. Piesiewicz)	-	-	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0
Polska Partia Socjalistyczna - PPS (Z. Puchajda)	0,11	0,10	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0
Stronnictwo Konserwatywno Ludo- we – Ruch Nowej Polski (A. Balasz)	-	-	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Polska Wspólnota Narodowa (B. Tejkowski)	0,12	0,02	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Inne partie	-	-	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1
Koalicja Sojusz Lewicy Demokratycznej – Unia Pracy	41,51	41,04	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akcja Wyborcza Solidarność Prawicy	5,71	5,60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Na kartach umieszczono nazwy partii i koalicji wg kolejności alfabetycznej. Przy ich nazwach, w nawiasach podano nazwiska liderów. Prezentowane w tabeli wyniki preferencji odnoszą się do wszystkich uprawnionych do głosowania osób, które zadeklarowały („zdecydowanie” lub „raczej”) gotowość wzięcia udziału w wyborach i które wiedziały, na jakie z wyszczególnionych na liście – lub inną niż wymienione partie zagłosować. Wynik 0% poparcia dla partii oznacza, że elektorat tego ugrupowania może stanowić mniej niż 1% lub może kształtować się na poziomie 1% (po uwzględnieniu wyniku uzyskanego po przecinku i błędzie statystycznego)

W poprzednim badaniu szanse na parlament dawaliśmy siedmiu ugrupowaniom – wówczas pięcioprocentowy próg osiągnęła jeszcze Unia Wolności. Dziś uzyskane 4% poparcia lokowałoby UW – podobnie jak UP – poza parlamentem. Margines błędu statystycznego pozwala interpretować tamten wynik, jako balansujący na granicy progu.

* * *

Wśród osób zgłaszających zamiar głosowania 16% nie było jeszcze przekonanych, jak zagłosują w tych wyborach. Odsetek osób niezdecydowanych kogo poprzeć – mimo deklarowanej gotowości uczestniczenia w głosowaniu – niewiele zmienił się w porównaniu z poprzednim pomiarem. Miesiąc wcześniej było to 15% badanych.

GOTOWOSC UCZESTNICZENIA W WYBORACH PARLAMENTARNYCH(a)

		DANE W PROC.					LICZBA OSÓB
		zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	jeszcze nie wiem	
OGÓLEM		36	29	11	18	6	940
PLEC	mezczyzni	41	27	10	18	4	451
	kobiety	31	32	12	18	7	489
WIEK	18-24 lata	26	32	10	23	9	148
	25-34 lata	27	39	12	18	4	153
	35-44 lata	40	26	13	16	5	197
	45-54 lata	41	23	9	20	7	167
	55-64 lata	44	26	12	13	5	117
	65 i więcej lat	35	30	9	20	5	158
WYKSZTALCENIE	podstawowe	26	27	12	27	8	220
	zasadnicze zawodowe	35	31	13	14	7	297
	srednie i pomaturalne	36	32	10	18	5	327
	wyzsze i licencjat	59	20	4	14	2	95
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wies	34	29	11	16	10	347
	miasta do 20 tys.	39	33	8	16	5	116
	miasta 20-100 tys.	39	27	11	21	2	187
	miasta 100-500 tys.	34	28	13	23	2	178
	miasta pow. 500 tys.	34	30	12	18	6	113
GRUPA SPOLECZNO - ZAWODOWA	kierownicy, specjaliści	53	26	3	18	1	64
	prywatni przedsiębiorcy	52	17	16	11	5	42
	pracownicy administracji i usług	27	28	20	19	6	82
	robotnicy	27	29	19	18	7	109
	rolnicy	33	37	14	9	7	45
	gospodynie domowe	19	42	9	23	7	45
	emeryci	39	30	7	16	7	204
	renciści	41	23	12	21	3	92
	uczniowie i studenci	28	28	7	30	7	99
bezrobotni	38	32	8	16	6	155	
PRAKTYKI RELIGIJNE	regularnie praktykujący	35	32	11	16	6	560
	nieregularnie praktykujący	36	25	10	24	5	277
	niepraktykujący	40	25	11	19	5	103
SAMOOCENA	dobra	45	26	11	14	3	92

	tys.			2	6		14	3	23			5	26	1		2	16		2	62	
GRUPA SPOLECZNO - ZAWODOWA	kierownicy, specjaliści						9	5	24			4	40		1	2	11		3	43	
	prywatni przedsiębiorcy				20	5	14	5	19			4	19		7		2		4	24	
	pracownicy administracji i usług				10		4		19			7	48				8	5		36	
	robotnicy			3	6		3	9	19			13	41	1	4	1	1			51	
	rolnicy			3	12			45	6			32	2							26	
	gospodynie domowe			3	8				11	10		29	29			11				26	
	emeryci		0	4	7		11	8	15		0	17	31		0		3	1	2	115	
	renciści	3	2	8	16		10	11	5			16	24			2	1	2		51	
	uczniowie i studenci				5		29	2	4	12			4	36			5	5		48	
	bezrobotni	3			18		5	3	17			18	17		3	12	4			81	
PRAKTYKI RELIGIJNE	regularnie praktykujący	0	0	2	13		11	0	9	16	1		15	21		1	4	2	1	1	306
	nieregularnie praktykujący	2	0	3	7	1	5		5	14			14	41	0	1	3	4		141	
	niepraktykujący						6	6	10		1	14	44		3	3	12		2	56	
SAMOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra				6		17	7	15	3		1	35		1	8	5		2	54	
	średnia	1	0	3	10	0	8	0	7	18	0		12	31	0	2	1	3	1	1	282
	zła	1	0	2	12		8	8	10		0	22	24		1	6	5	1	0	168	
ZAINTERESOWANIE POLITYKA	w ogóle się nie interesują			6	18		7	12	15			14	15	1		8		4		41	
	raczej się nie interesują	2		3	12	1	10	7	11			18	28		1	3	4	0	0	156	
	raczej się interesują	1	0	1	7		9	0	8	17	1	0	14	30		1	3	4	0	2	252
	bardzo zainteresowani			2	14		8	3	18			6	39		3	1	5			55	
POGLADY POLITYCZNE	lewicowe	1		2	3		1	5	2			4	73		1	2	1	1	2	113	
	centrolewicowe			2		2	8	5	8			8	53			4	11		1	58	
	centroprawicowe	3	1	1	7		19		32	2		5	10		6	5	10			62	
	prawicowe		0	2	18		17	1	11	27	1		18		1	2	1		1	124	
	trudno powiedzieć	0		4	13		5	11	11		0	26	19	0	0	5	3	2	1	147	
OCENA KIERUNKU ZMIAN W KRAJU	dobry			3	6		11	4	8		0	5	55		0	4	3			75	
	zły	1	0	2	11	0	8	0	10	17	1		17	24	0	2	3	2	0	1	374
	trudno powiedzieć	3		4	6		17		8			10	28			6	13	3	2	53	

a Wyniki wśród osób mających sprecyzowane preferencje, które zadeklarowały gotowość uczestniczenia w wyborach.

b Braki wyszczególnionych w opisie tytułu tabeli kolumn oraz puste komórki w tabeli danych oznaczają, że w badanej zbiorowości dana kategoria nie została wskazana przez żadną z osób.

Zera występują w sytuacji, gdy kategoria została wskazana - w badanej zbiorowości - przez liczbę osób stanowiącą mniej niż 1%.

c Dane TNS OBOP; sondaż realizowany w dn. 8-10 marca 2003 r.